

KLÚČOVÍ STAKEHOLDERI STAVEBNÍCTVA, ŠTÁTNEJ A VEREJNEJ SPRÁVY DNES PREDSTAVILI ZELENÚ DOHODU PRE BUDOVY

(V Bratislave, 23. 4. 2024)

Zástupcovia stavebného sektora, štátnej správy, samospráv, akademickej obce a investori dnes v Bratislave predstavili Zelenú dohodu pre budovy, ktorá je výsledkom trojročnej spolupráce. Takmer päťdesiat navrhnutých konkrétnych opatrení má v praxi pomôcť vytvoriť priaznivejšie podmienky pre investície do čistej energie v budovách a mestskej mobilite, vrátane obnovy budov na budovy bezemisné.

Strategický materiál Zelená dohoda pre budovy je vyvrcholením dialógu stakeholderov v rámci okrúhleho stola, ktorý je súčasťou iniciatívy Európskej komisie (EK). Jej predstavenie sa uskutočnilo len deň po oficiálnom spustení novej iniciatívy Európskej aliancie pre financovanie energetickej efektívnosti (EEEFin), ktoré v Bruseli usporiadala komisárka Kadri Simson 22. apríla 2024. Vytváraná Európska aliancia je nová iniciatíva, ktorá prepája jednotlivé členské štáty Európskej únie (EÚ), finančné inštitúcie a EK s cieľom mobilizovať súkromné financovanie pre energetickú efektívnosť.

Zelená dohoda pre budovy je primárne zameraná na rezidenčné a nerezidenčné budovy, priemyselné budovy a mestskú infraštruktúru. Zatraktívnenie a podstatné zvýšenie investícií do čistej energie a obnovy budov chce dosiahnuť, okrem iného, aj modernizáciou a transformáciou stavebného sektora. Ide o zvýšenie produktivity práce v odvetví, ako aj efektívnosti stavebnej výroby. Ďalšou pridanou hodnotou je prilákanie mladých ľudí a systémový rozvoj talentov v stavebníctve. **„Takto nadobudnutá konkurencieschopnosť vytvára atraktívne prostredie pre súkromné investície do výstavby nových, ako aj do obnovy už existujúcich budov, a mestskej infraštruktúry, ktorá je základom pre udržateľný rozvoj v mestách a urbanizovaných regiónoch,“** vysvetľuje prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska (ZSPS) a koordinátor projektu, Pavol Kováčik.

Klimaticky neutrálne budovy a mobilita prinášajú stavebníctvu množstvo výziev, ktoré je potrebné vyriešiť. To si vyžaduje technologické a sociálne inovácie, ako aj značné finančné zdroje. Dosiachnutie klimatickej neutrality je zlomová zmena, ktorá si žiada zásadné prehodnotenie spoločenských priorít a ich premietnutie do štátneho rozpočtu a alokácie fondov EÚ v jednotlivých operačných programoch. Zároveň je potrebné transformovať stavebný sektor, aby reflektoval stále náročnejšie požiadavky a sledoval trendy. **„Dosiachnutie klimaticky neutrálneho stavebníctva bude nutnosťou a vyžaduje, aby bola implementácia inovatívnych bezemisných a digitálnych technológií jednou z priorít. Pretrvávajúca zotrvačnosť praxe minulosti mimoriadne komplikuje a brzdí zavádzanie tak potrebných inovácií v stavebníctve,“** konštatuje Kováčik. Problematická je podľa neho aj nízka produktivita práce v stavebníctve. Na to, aby rástla, je nevyhnutné spriemyslenie stavebnej výroby, robotizácia, či aktívne zapájanie autonómnych alebo modulárnych systémov, ktoré je možné využiť nielen pri stavbe nových budovách, ale aj pri obnove tých starších. Pre lepšie využívanie modulárnych

systémov je však potrebné vybudovať celý ekosystém a inovácie procesov, technológií a stavebných výrobkov. Dôležitým bude aj prechod od budov s takmer nulovou potrebou energie (NZEB) k budovám s nulovými emisiami (ZEB) a od inteligentných budov k inteligentným štvrtiam. **„Stojíme pred náročnou úlohou. Transformácia budov na Slovensku na nové štandardy, ktoré budú energeticky efektívnejšie a šetrnejšie k životnému prostrediu, si bude vyžadovať mnoho práce. Dostatok zdrojov a rozmanité nástroje financovania dokážu napomôcť zvýšiť tempo obnovy budov na potrebnú úroveň tak, aby svojim obyvateľom naďalej slúžili a to aj bez toho, aby predstavovali neúmernú záťaž pre životné prostredie,“** hovorí Jiří Plíšek, predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne (PSS).

Zelenú dohodu pre budovy podporilo 80 organizácií zastupujúcich kľúčových stakeholderov zo stavebného sektora, dodávateľských odvetví, finančného sektora, štátnej a verejnej správy, odborných, priemyselných a vysokých škôl a nevládných organizácií. Reprezentujú rôznorodosť stakeholderov v danej oblasti s významnou silou posunúť dialóg smerom ku konkrétnym projektom a aktivitám zameraným na zvýšenie objemu investícií do realizácie zámerov Európskej zelenej dohody, vrátane vlny renovácií. **„Náročné európske požiadavky na dosiahnutie vysokej úrovne energetickej efektívnosti nie je možné splniť bez vytvorenia vhodných podmienok na rozvoj a digitalizáciu slovenského stavebníctva a energetiky. Cestovné mapy s odporúčaniami, ako postupovať, aby Slovensko splnilo ciele Európskej Zelenej dohody, sú hotové. Avšak sme len na začiatku, teraz bude dôležité uviesť plán do praxe a spoločne vybudovať systém, ktorý priláka udržateľné energetické investície,“** uviedla generálna riaditeľka Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry, Ľubica Šimková.

Obnova budov na Slovensku nemôže dosiahnuť požadované tempo bez účasti súkromného kapitálu a bez zapojenia rôznych zdrojov a nástrojov financovania. K tomu je potrebná aktívna spolupráca všetkých zainteresovaných strán a implementácia efektívnych finančných nástrojov. Projekt Zelená dohoda pre budovy spája expertov z oblasti stavebníctva, vzdelávania, odborníkov na zvyšovanie energetickej efektívnosti a z oblasti financovania bývania. Partneri projektu aktívne spolupracujú s kolegami v Česku, ako aj v iných európskych krajinách. Táto iniciatíva Európskej komisie vytvorila základ národných centier EEEFin-u. Skupina stakeholderov v rámci jej slovenského centra má ambíciu pokračovať v práci na implementácii dnes predstavených opatrení, ako aj v ďalšom dialógu, s cieľom využiť potenciál spolupráce a synergické efekty medzi aktivitami stakeholderov na Slovensku a v európskom priestore. **„Prax potvrdzuje, že okružle stoly majú pri spolupráci stakeholderov svoj nespochybniteľný význam a vytvárajú skvelý predpoklad aj na realizáciu ďalších, nadväzujúcich, aktivít v oblasti financovania energetickej efektívnosti. Je nevyhnutné, aby táto skupina stakeholderov pokračovala v aktívnom dialógu o implementácii prijatých opatrení, ako aj o nových úlohách, ktoré budúcnosť celkom isto prinesie,“** uzatvára prezident ZSPS, Pavol Kováčik.

